

Oponentský posudok

uchádzača o vymenúvacie konanie doc. Mgr. Martina Kanovského, PhD. v študijnom odbore 3.1.15 sociálna antropológia na Fakulte sociálnych a ekonomických vied Univerzity Komenského v Bratislave

Docent Martin Kanovský pôsobí ako pedagóg, vedec a vysokoškolský akademik od roku 1994. Ako jeho generačný súputník sledujem Kanovského profesijnú činnosť prakticky od začiatku s veľkým rešpektom a obdivom k tomu, čo vo svojej doterajšej práci dosiahol a akú výraznú stopu v oblasti spoločenských vied za sebou zanecháva.

Zámerné spomínam spoločenské vedy, nielen jednu disciplínu. Už z prehľadu Kanovského vysokoškolského vzdelania a akademického rastu je zrejmý jeho nesmierne široký záber, ktorý je v našich podmienkach výnimočný. Na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského vyštudoval vedné odbory história a estetika, vedecko-pedagogickú hodnosť Philosophiae Doctor získal na svojej alma mater vo vednom odbore dejiny filozofie, na docenta sa habilitoval na Univerzite Karlovej v Prahe vo vednom odbore etnológia. Úctyhodný je výpočet študijných pobytov, ktoré Kanovský absolvoval na významných akademických pracoviskách v zahraničí – vo Veľkej Británii, Rakúsku, Francúzsku, Českej republike, Kanade a na troch univerzitách v Spojených štátoch amerických. Jeho vedecké zameranie sa postupne vyprofilovalo do primárneho záujmu o kognitívnu antropológiu, evolučnú antropológiu a pokročilé štatistické metódy, čo je na Slovensku ale i v okolitých krajinách unikátna kombinácia. Kognitívna a evolučná antropológia ako nesmierne produktívne a nové smery v súčasnej vede skúmajú vzťahy medzi ľudskou spoločnosťou a ľudskou myslou v jej evolučnom vývoji a sú príkladom interdisciplinárnej výskumnej spolupráce medzi sociálnou antropológiou, psychológiou a kognitívnymi vedami. Docent Martin Kanovský je priekopníkom viacerých subdisciplín antropológie a etnológie na Slovensku, dokonca je možné bez obáv povedať, že je zakladateľom slovenskej sociálnej antropológie, a to nielen ako autor vedeckých publikácií, ale aj inštitucionálne.

Impozantný je zoznam Kanovského publikačných výstupov a tiež ohlasov, z ktorých je zrejmé, že jeho akademické pôsobenie má výrazný medzinárodný rozmer, značne prekračujúci obvyklé slovenské štandardy v oblasti spoločenských vied. Ak vezmeme do úvahy len jeho publikácie v zahraničí, vydal tam monografiu, publikoval štyri štúdie v zahraničných karentovaných časopisoch a ďalšiu desiatku textov v zahraničných časopisoch, vrátane štúdie v periodiku registrovanom v databázach Web of Science či SCOPUS.

Z hľadiska medzinárodného ohlasu je Kanovského najvýznamnejším článkom štúdia o esencialistickom myslení a etnicite vydaná v časopise Journal of Cognition and Culture. Citujú ju viacerí z najvýznamnejších svetových antropológov a psychológov v prestížnych časopisoch ako Human Nature, Current Opinion in Psychology a ďalších. Štúdia bola zatiaľ citovaná viac než 40-krát, polovica citácií pochádza z časopisov registrovaných vo Web of Science.

Ďalšie pozoruhodné články o morálnom usudzovaní (o komparatívnom výskume úlohy zámerov pri morálnom usudzovaní v deviatich spoločnostiach, o úloha sociálnych kontextov pri morálnom usudzovaní) publikoval doc. Kanovský vo vysoko prestížnych časopisoch Proceedings of the National Academy of Sciences (PNAS) a v Proceedings of the Royal Society v spoluautorstve so svetovými vedcami, pričom sa podieľal na dizajne výskumu, viedol jeden z výskumných tímov a vypracoval štatistické modely na analýzu údajov.

M. Kanovský zohral významnú úlohu nielen ako jeden z priekopníkov moderného antropologického výskumu na Slovensku, ale aj ako šíriteľ významných svetových antropologických teórií, myšlienok a koncepcií. Je autorom knižnej monografie o diele C. Lévi-Straussa (Štruktúra mýtov: štrukturálna antropológia Clauda Lévi-Straussa) a tiež autorom učebnice Kultúrna a sociálna antropológia: osobnosti a teórie, ktorá je jedinou slovenskou monografiou o antropologických teóriách.

Spomenul som už zásluhy M. Kanovského o inštitucionálny rozvoj sociálnej antropológie na Slovensku. Je zakladateľom Ústavu sociálnej antropológie na Fakulte sociálnych a ekonomických vied Univerzity Komenského v Bratislave, zakladateľom, tvorcom a ústredným „hýbateľom“ študijných programov sociálnej antropológie na tejto fakulte, zakladajúcim členom Slovenskej asociácie sociálnej antropológie aj antropologického časopisu Cargo. Jeho meno je skrátka neodmysliteľne späté so všetkým, čo súvisí so sociálnou antropológiou na Slovensku.

Na záver by som rád zdôraznil, že v osobnosti docenta Martina Kanovského sa unikátnym spôsobom spájajú prednosti a cnosti vysokoškolského pedagóga, vedca, akademického funkcionára a popularizátora vedy. Mnohí akademici vynikajú len v niektorej z týchto činností. Martin Kanovský je však disciplinovaný vedec, zapálený diskutér na vedeckých fórach, oduševnený učiteľ, ktorého prednášky bývajú pre študentov zážitkom, pracovitý vedúci katedry a kompetentný akademický funkcionár orientujúci sa v spleti zákonov, predpisov a nariadení, a tiež človek, ktorého je možné počuť v médiách, ako zaujímavo a prístupným jazykom rozpráva o svojej práci a výskume.

Zo všetkých spomenutých dôvodov konštatujem, že uchádzač podľa môjho názoru spĺňa požiadavky na profesora v študijnom odbore 3.1.15 sociálna antropológia a príslušnej komisii odporúčam pokračovať vo vymenúvacom konaní doc. Mgr. Martina Kanovského, PhD.

V Banskej Bystrici dňa 30. augusta 2016

Doc. Mgr. Ivan Chorvát, M.A., CSc.